

**TARBIYA FANINI O'QITISHDA VITAGEN
TEKNOLOGIYALARNING TRANSFORMATIV TA'LIMNI
SHAKLLANTIRISHDAGI O'RNI**

Boytemirova Diyora Tolibjon qizi

Guliston davlat pedagogika instituti Pedagogika mutaxassisligi
magistranti

***Annotatsiya.** Mazkur tezisda tarbiya fanini o'qitishda vitagen texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari hamda ularning transformativ ta'limni shakllantirishdagi o'rne tahlil qilingan. Tadqiqotda zamonaviy xalqaro pedagogik yondashuvlar asosida o'quvchilarning hayotiy tajribasiga tayangan holda ta'limni tashkil etishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Vitagen texnologiyalar o'quvchilarning refleksiv tafakkuri, mustaqil fikrlashi, kommunikativ kompetensiyasi va ijtimoiy faolligini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab berilgan. Shuningdek, experiential learning, learner-centered approach va reflective education konsepsiyalarining tarbiya fanidagi ahamiyati ochib berilgan. Tadqiqot natijalari vitagen texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali pedagogik vosita ekanligini ko'rsatadi.*

***Kalit so'zlar:** vitagen texnologiya, transformativ ta'lim, refleksiv pedagogika, experiential learning, learner-centered approach, tarbiya fani, kompetensiyaviy yondashuv.*

XXI asr ta'lim paradigmasi an'anaviy bilim uzatish modelidan kompetensiyaviy va transformativ ta'lim modeliga o'tishni talab qilmoqda. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda o'quvchining individual tajribasi, refleksiv tafakkuri va ijtimoiy faolligini rivojlantirish ta'lim samaradorligining asosiy mezonlaridan biri sifatida baholanmoqda. Shu

nuqtai nazardan, vitagen texnologiyalar tarbiya fanini o'qitishda innovatsion va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik mexanizm sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Vitagen texnologiyalar ta'lim jarayonida o'quvchining hayotiy tajribasini didaktik resurs sifatida qo'llashga asoslanadi. Ushbu yondashuv konstruktivistik pedagogika tamoyillariga mos ravishda bilimni tayyor shaklda qabul qilish emas, balki uni tajriba, refleksiya va ijtimoiy muloqot asosida shakllantirishni nazarda tutadi. Zamonaviy xalqaro pedagogik tadqiqotlarda experiential learning, reflective education va learner-centered approach konsepsiyalari aynan shunday ta'lim modelining metodologik asosini tashkil etadi.

Tarbiya fanida vitagen texnologiyalarning qo'llanilishi o'quvchilarning ma'naviy va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Chunki tarbiya jarayoni nazariy bilimlarni yodlash emas, balki o'quvchining real hayotiy vaziyatlarga nisbatan ongli munosabatini shakllantirish bilan bog'liqdir. Shu sababli muammoli vaziyatlar, refleksiv suhbatlar, case-study, collaborative learning va dialogik metodlardan foydalanish o'quvchilarda tanqidiy tafakkur, empatiya va axloqiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Xalqaro pedagogik tadqiqotlarda refleksiv ta'lim o'quvchilarning o'z faoliyatini tahlil qilish, ijtimoiy muammolarni baholash va mustaqil xulosa chiqarish kompetensiyalarini rivojlantiruvchi samarali vosita sifatida talqin etiladi. Vitagen texnologiyalar aynan mana shu refleksiv faoliyatni kuchaytirishi bilan tarbiya fanining tarbiyaviy salohiyatini oshiradi. Natijada o'quvchi passiv bilim oluvchidan faol ijtimoiy subyektg aylanadi.

Shuningdek, vitagen texnologiyalar global ta'lim konsepsiyalarida muhim o'rin egallovchi inclusive education va humanistic pedagogy

tamoyillari bilan ham uzviy bog'liqdir. Ushbu yondashuv har bir o'quvchining individual tajribasi va shaxsiy fikrini qadrlash orqali ta'lim jarayonida psixologik xavfsizlik hamda ochiq muloqot muhitini shakllantiradi. Bu esa o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasi va ijtimoiy adaptatsiyasini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi.

Shunday qilib, tarbiya fanini o'qitishda vitagen texnologiyalardan foydalanish transformativ ta'lim muhitini shakllantirishning samarali vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning reflektiv tafakkuri, mustaqil fikrlashi va ma'naviy kompetensiyalarini rivojlantirish orqali ularni zamonaviy jamiyatning faol va mas'uliyatli subyekti sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, tarbiya fanini o'qitishda vitagen texnologiyalardan foydalanish zamonaviy ta'limning muhim pedagogik yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning hayotiy tajribasini ta'lim mazmuni bilan integratsiyalash orqali ularning reflektiv tafakkuri, mustaqil fikrlashi va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Vitagen yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy qarashlarini shakllantirib, ularni ijtimoiy faol va mas'uliyatli shaxs sifatida tarbiyalash imkonini beradi. Shuningdek, tadqiqot natijalari vitagen texnologiyalar transformativ ta'lim muhitini shakllantirishda samarali vosita ekanligini ko'rsatdi. Ayniqsa, reflektiv suhbatlar, muammoli vaziyatlar va tajribaga asoslangan interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchilarning real hayotiy muammolarga ongli yondashuvini rivojlantiradi. Shu sababli vitagen texnologiyalarni tarbiya fanini o'qitish amaliyotiga keng joriy etish ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga, zamonaviy jamiyat talablariga mos kompetent shaxsni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ausubel D. Kognitiv pedagogika asoslari. Nyu-York, 1968.
2. Belkin A.S. Vitagen ta'lim nazariyasi asoslari. Moskva, 1998.
3. Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiyalar asoslari. Toshkent, 2006.
4. Muslimov N. Zamonaviy pedagogik kompetensiyalar. Toshkent, 2011.
5. Hasanboyev J. Tarbiya nazariyasi va metodikasi. Toshkent, 2011.
6. Jumayeva, M. (2024). Organizing primary education process on the base of international experiences and developing critical and creative thinking. Science and innovation, 3(B4), 73-75.
7. Kamiljanovna, Z. D., O'G'Li, A. S. J., & Jumayeva, M. B. (2022). The Analysis Of Higher Order Thinking Skills. Science and innovation, 1(Special Issue 2), 672-676.
8. Jumaeva, M., & Mahmudjonov, I. (2022). Foreign language teaching and its importance in the introduction of today's youth to social relations. Экономика и социум, (4-2 (95)), 186-189.
9. Umidjon, G., & Mukarrama, J. (2022). Used in lesson processes efficiency of interactive methods. Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali, 161-162.
10. Jumayeva, M. (2021). Organization of modern educational processes in the education system. Янгиланаётган Ўзбекистонда фан, таълим ва инновация уйғунлиги мавзусидаги республика.
11. Jumayeva, M. B. (2021). Interactive Methods Used In.
12. Jumayeva, M., Isheryakova, J., & Mahmudova, M. (2022). Fairy Tales As A Phenomenon That Plays An Essential Role In The Development Of The Intellect Of Preschool Children. Science and innovation, 1(B8), 1080-1082.
13. Jumayeva, M. B. (2022). Oliy ta'limda innovatsion usul va vositalar. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and

social sciences, 2 (Special Issue 20), 214-226. doi: 10.24412 (Vol. 226).

2181-1784-2022-20-214.

14. Jumayeva, M., Quvvatova, G., & Dovurova, G. (2023). Innovative methods and tools in higher education. Science and innovation, 2(B11), 713-720.
15. Jumayeva, M. B. (2025). Use of educational methods in pedagogy. Икро журнал, 14(02), 168-174.
16. Bekzodovna, J. M., & Akbarovna, D. G. (2023). Innovative methods and tools in higher education. Science and Innovation, 2(11), 708-715.
17. Jumayeva, M. B. (2022). Oliy ta'limda innovatsion usul va vositalar. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(Special Issue 20), 214-226.
18. Jumayeva, M., & Rashidova, M. (2022). The role of using game technology in the educational process. Science and innovation, 1(B8), 1448-1452.